

FINANSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 14/2009 rd

Regeringens proposition om en andra tilläggsbudget för 2009

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 18 september 2009 en proposition om en andra tilläggsbudget för 2009 (RP 124/2009 rd) till finansutskottet för beredning.

Tilläggsbudgetmotioner

I samband med propositionen har utskottet behandlat följande tilläggsbudgetmotioner som sänts till utskottet den 18 september 2009

- TBM 10/2009 rd — Mikko Kuoppa /vänst: Vägrad säljfullmakt (23.10)
- TBM 11/2009 rd — Minna Sirnö /vänst: Anslag för egentligt utvecklingssamarbete (24.30.66)
- TBM 12/2009 rd — Raimo Vistbacka /saf m.fl.: Anslag för fler domartjänster vid högsta domstolen (25.10.01)
- TBM 13/2009 rd — Raimo Vistbacka /saf m.fl.: Anslag för fler domartjänster vid högsta förvaltningsdomstolen (25.10.02)
- TBM 14/2009 rd — Pirkko Ruohonen-Lerner /saf m.fl.: Anslag för underrätternas omkostnader (25.10.03)
- TBM 15/2009 rd — Raimo Vistbacka /saf m.fl.: Anslag för åklagarväsendets omkostnader (25.30.01)
- TBM 16/2009 rd — Kari Rajamäki /sd m.fl.: Anslag för åklagarväsendets omkostnader för undersökning av komplicerade ekonomiska brott (25.30.01)
- TBM 17/2009 rd — Minna Sirnö /vänst: Anslag för mer resurser för fängelsepersonal, aktiverande åtgärder och hälso- och sjukvård för fångar (25.40.01)
- TBM 18/2009 rd — Kari Rajamäki /sd m.fl.: Anslag för omkostnader för verkstälighet av straff (25.40.01)
- TBM 19/2009 rd — Pirkko Ruohonen-Lerner /saf m.fl.: Anslag för att trygga fångvårdsväsendets verksamhetsmöjligheter (25.40.01)
- TBM 20/2009 rd — Raimo Vistbacka /saf m.fl.: Anslag för polisens omkostnader (26.10.01)
- TBM 21/2009 rd — Kari Rajamäki /sd m.fl.: Anslag för polisens omkostnader (26.10.01)

FiUB 14/2009 rd — RP 124/2009 rd

- TBM 22/2009 rd — Raimo Vistbacka /saf m.fl.: Anslag för tolkning vid asylprövning och snabbare verkställighet av avvisningsbeslut (26.10.20)
- TBM 23/2009 rd — Esko-Juhani Tennilä /vänt: Anslag för att fortsätta renovera och bygga ut hälsovårdscentralen och ålderdomshemmet i Tervola (28.90.32)
- TBM 24/2009 rd — Markus Mustajärvi /vänt: Anslag för finansieringsunderstöd enligt prövning på särskilda grunder till Enontekis och Utsjoki (28.90.32)
- TBM 25/2009 rd — Kari Rajamäki /sd m.fl.: Anslag för finansieringsunderstöd till kommunerna enligt prövning (28.90.32)
- TBM 26/2009 rd — Pirkko Ruohonen-Lerner /saf m.fl.: Anslag för finansieringsunderstöd till kommunerna enligt prövning (28.90.32)
- TBM 27/2009 rd — Minna Sirnö /vänt: Anslag för finansieringsunderstöd till kommunerna enligt prövning (28.90.32)
- TBM 28/2009 rd — Minna Sirnö /vänt: Anslag för skolhem, Europaskolorna och Svenska skolan för synskadade (29.10.01)
- TBM 29/2009 rd — Minna Sirnö /vänt: Anslag för driftskostnader för yrkesutbildning (29.20.30)
- TBM 30/2009 rd — Kari Rajamäki /sd m.fl.: Anslag för grundläggande yrkesutbildning (29.20.30)
- TBM 31/2009 rd — Minna Sirnö /vänt: Anslag för läroavtalsutbildning (29.30.32)
- TBM 32/2009 rd — Minna Sirnö /vänt: Anslag för universitetens basfinansiering (29.50.01)
- TBM 33/2009 rd — Kari Rajamäki /sd m.fl.: Anslag för universitetens omkostnader (29.50.01)
- TBM 34/2009 rd — Markus Mustajärvi /vänt: Anslag för ersättning för rovdjurskadegörelse (30.40.42)
- TBM 35/2009 rd — Raimo Vistbacka /saf m.fl.: Anslag för att förnya skog, vårda ungskog och ta energivirke till vara (30.60.44)
- TBM 36/2009 rd — Mikko Kuoppa /vänt: Anslag för basväghållning (31.10.21)
- TBM 37/2009 rd — Pentti Oinonen /saf m.fl.: Anslag för basväghållning (31.10.21)
- TBM 38/2009 rd — Kari Rajamäki /sd m.fl.: Anslag för basväghållning (31.10.21)
- TBM 39/2009 rd — Pentti Oinonen /saf m.fl.: Anslag till en väg för gång-, cykel- och mopedtrafik på sträckan Kirkonkylä—Pappilamäki i Rautavaara (31.10.21)
- TBM 40/2009 rd — Pentti Oinonen /saf m.fl.: Anslag till Mellersta Finlands vägdistrikt för ombyggnad av landsväg 637 på sträckan Tankolampi—Sumiainen (31.10.21)
- TBM 41/2009 rd — Miapetra Kumpula-Natri /sd: Anslag för ombyggnad av bygdeväg 17253 i Etseri och Soini (31.10.21)
- TBM 42/2009 rd — Krista Kiuru /sd: Anslag för att bygga en väg från Pohjoinen satamatie till riksväg 23 (31.10.21)
- TBM 43/2009 rd — Pentti Oinonen /saf m.fl.: Anslag för att reparera vägen mellan Pentumäki i Rautavaara och Palonummi i Nilsä (31.10.21)

- TBM 44/2009 rd — Pentti Oinonen /saf m.fl.: Anslag för att förbättra Kiparivägen i Rautavaara kommun (31.10.21)
- TBM 45/2009 rd — Pentti Oinonen /saf m.fl.: Anslag för att förbättra Rasikummuntie i Joensuu (31.10.21)
- TBM 46/2009 rd — Pentti Oinonen /saf m.fl.: Anslag för att reparera Hirvivaaravägen i Rautavaara (31.10.21)
- TBM 47/2009 rd — Merja Kuusisto /sd: Anslag för att förbättra Hämeentie (stamväg 45) i Tusby (31.10.21)
- TBM 48/2009 rd — Elsi Katainen /cent: Anslag för att bygga om en bro i Vuonamonsalmi och förbättra säkerheten i gång-, cykel- och mopedtrafiken (31.10.21)
- TBM 49/2009 rd — Matti Kangas /vänt: Anslag för reparation av landsväg 637, den s.k. Gröna leden i Mellersta Finland (31.10.21)
- TBM 50/2009 rd — Pentti Oinonen /saf m.fl.: Anslag för basbanhållning (31.10.22)
- TBM 51/2009 rd — Mikko Kuoppa /vänt: Anslag för basbanhållning (31.10.22)
- TBM 52/2009 rd — Kari Rajamäki /sd m.fl.: Anslag för basbanhållning (31.10.22)
- TBM 53/2009 rd — Lauri Oinonen /cent: Anslag för att planera en elektrifiering av banorna genom Haapamäki (31.10.22)
- TBM 54/2009 rd — Miapetra Kumpula-Natri /sd: Anslag för ett flyglogistikområde i anslutning till Vasa flygplats (31.10.41)
- TBM 55/2009 rd — Matti Kangas /vänt: Anslag för planering av en direktbana mellan Lahtis och Jämsä (31.10.78)
- TBM 56/2009 rd — Pentti Tiusanen /vänt m.fl.: Anslag för att fortsätta planera en omfart på väg E18 i Fredrikshamn (31.10.78)
- TBM 57/2009 rd — Matti Kangas /vänt: Anslag för att förbättra riksväg 4 för att bygga anslutningar vid Viisarimäki och Kanavuori (31.10.78)
- TBM 58/2009 rd — Reijo Kallio /sd: Anslag för att höja axeltrycket på bansträckan Tammerfors—Kumo (31.10.78)
- TBM 59/2009 rd — Matti Kangas /vänt: Anslag för att bygga en omfartsväg i Vaajakoski, dvs. förbättra riksväg 4 på sträckan Kanavuori—Haapalahti (31.10.78)
- TBM 60/2009 rd — Pirkko Ruohonen-Lerner /saf m.fl.: Anslag för att köpa och förbättra kollektivtrafiktjänster (31.30.63)
- TBM 61/2009 rd — Lauri Oinonen /cent: Anslag för två ytterligare tågpar i regionaltrafik på bansträckorna Seinäjoki—Haapamäki, Haapamäki—Tammerfors och Haapamäki—Jyväskylä (31.03.63)
- TBM 62/2009 rd — Katja Taimela /sd m.fl.: Anslag för innovationsstöd för fartygsbyggnad (32.20.40)
- TBM 63/2009 rd — Bjarne Kallis /kd m.fl.: Anslag för att stödja verksamheten inom Suomen Yrityskummit ry (32.20.41)
- TBM 64/2009 rd — Krista Kiuru /sd: Anslag för sysselsättningen i Satakunta (32.30.51)

FiUB 14/2009 rd — RP 124/2009 rd

- TBM 65/2009 rd — Toimi Kankaanniemi /kd m.fl.: Anslag för att sysselsätta unga (32.30.51)
- TBM 66/2009 rd — Kari Rajamäki /sd m.fl.: Anslag för effektivare arbetskraftspolitiska insatser (32.30.51)
- TBM 67/2009 rd — Mikko Kuoppa /vänt: Anslag för att motverka ökad arbetslöshet (32.30.51)
- TBM 68/2009 rd — Mikko Kuoppa /vänt: Anslag för överföringsutgifter för investeringar i sysselsättningsfrämjande syfte (32.30.64)
- TBM 69/2009 rd — Kari Rajamäki /sd m.fl.: Anslag för energistöd (32.60.40)
- TBM 70/2009 rd — Pirkko Ruohonen-Lerner /saf m.fl.: Anslag för projekt som främjar förnybar energi och energieffektivitet (32.60.40)
- TBM 71/2009 rd — Miapetra Kumpula-Natri /sd: Anslag för energistöd för förnybara energiformer (32.60.40)
- TBM 72/2009 rd — Minna Sirnö /vänt: Anslag för att avarbeta ärendebalansen vid besvärnämnden för social trygghet (33.01.03)
- TBM 73/2009 rd — Kari Rajamäki /sd m.fl.: Anslag för att höja arbetsmarknadsstödet (33.20.52)
- TBM 74/2009 rd — Matti Kangas /vänt: Anslag för att höja folkpensionerna (33.40.60)
- TBM 75/2009 rd — Pentti Oinonen /saf m.fl.: Anslag för utökade ersättningar för skada, ådragen i militärtjänst (33.50.51)
- TBM 76/2009 rd — Kari Rajamäki /sd m.fl.: Anslag för att höja utkomststödets grunddel för barn (33.60.35)
- TBM 77/2009 rd — Pirkko Ruohonen-Lerner /saf m.fl.: Anslag för statsandelen till kommunerna för grundläggande utkomststöd (33.60.35)
- TBM 78/2009 rd — Minna Sirnö /vänt: Anslag för att budgetbaserat ändra kriterierna för utkomststödet när det gäller barnbidraget och höja utkomststödets grunddel (33.60.35)
- TBM 79/2009 rd — Markus Mustajärvi /vänt: Anslag för miljövårdsarbeten i turistområden i Lappland (35.10.77)
- TBM 80/2009 rd — Merja Kuusisto /sd: Anslag för en matarledning i östra Hyrylä (35.10.77)
- TBM 81/2009 rd — Kari Rajamäki /sd m.fl.: Anslag för miljövårdsarbeten (35.10.77)
- TBM 82/2009 rd — Pirkko Ruohonen-Lerner /saf m.fl.: Anslag för att snabbare slutföra matarledningsprojekt (35.10.77)
- TBM 83/2009 rd — Mikko Kuoppa /vänt: Anslag för att bygga matarledningar (35.10.77)
- TBM 84/2009 rd — Kari Rajamäki /sd m.fl.: Skäliga räntestödslån för att bygga och renovera hyresbostäder (35.20.60)

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har ekonomiutskottet lämnat utlåtande i ärendet (EkUU 22/2009 rd). Utlåtandet anges efter betänkandet.

Beredning i delegation

Ärendet har beretts i samtliga delegationer enligt tema.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN**Allmän motivering**

Det övergripande ekonomiska perspektivet präglas fortfarande av stor osäkerhet. Man räknar med att den globala ekonomin börjar återhämta sig mot slutet av året, men återhämtningen förmodas ske långsamt och effekterna ge sig till känna med en viss eftersläpning i Finland. Prognoserna pekar på att Finlands bruttonationalprodukt kommer att krympa med i snitt 6 procent hela året ut och nästa år förmodas tillväxten inte vara mer än en halv procent.

Arbetslösheten har också gått upp och speciellt har sysselsättningen bland unga försvagats. Arbetslöshetstalet för i år stiger med i snitt 9 procent och väntas vara uppe i över 10 nästa år. Sysselsättningstalet sjunker i år till 68 procent och nästa år ytterligare till 66 procent.

Den försvagade offentliga ekonomin minskar skatteintäkterna i betydande grad. I tilläggsbudgetpropositionen beräknas de ordinarie inkomsterna minska med 3,2 miljarder euro netto; minskningen beror till största delen, eller motsvarande ca 2,2 miljarder euro, på att den förväntade inkomstskatteavkastningen minskar.

Tilläggsbudgetpropositionen går 2,2 miljarder euro på minus och statens upplåning kommer att öka kraftfullt. Nettoupplåningen i år är 10,3 miljarder euro och betyder att statsskulden i slutet av året uppgår till 64,5 miljarder euro. Det svarar mot omkring 37 procent av bruttonationalprodukten. I slutet av 2010 beräknas skulden vara uppe i ca 78 miljarder euro, eller 44 procent av bruttonationalprodukten.

Den kommunala ekonomin försvagas också. Läget i den kommunala ekonomin och framför allt i kommuner som är beroende av samfunds-

skatten skärptes i början av 2009 med minskade inkomster av samfundsskatten. Året 2010 ser ut att bli ytterst svårt för hela kommunfältet, för den ökande arbetslösheten fortsätter att urholka kommunalskatteunderlaget.

Regeringen vill stimulera ekonomin genom att tidigarelägga flera investeringar. Förslagen om tidigarelagda investeringar har slagits ut över den nu aktuella andra tilläggsbudgeten för 2009 och budgetpropositionen för 2010. Genom förslagen och satsningar i kommunal och privat sektor vill man få i gång projekt för inemot 1,7 miljarder euro. Projektens sysselsättande effekter beräknas vara över 10 000 årsverken.

Utöver tidigarelagda investeringar föreslår regeringen bl.a. fler lån från Utvecklingscentralen för teknologi och innovationer, ökade bevilningsfullmakter för räntestödslån från Finnvera och stärkt soliditet för Finnvera, höjda fullmakter för räntestödslån för hyresbostadsproduktion, ökat energistöd och upphandling av ett utsjöbevakningsfartyg med oljebekämpningskapacitet. Projekten gäller främst insatser som stöder en ekonomisk tillväxt på sikt. Vidare föreslår regeringen ökade satsningar på att stödja sysselsättningen, möjligheterna att få jobb och anknytande utbildning genom mer resurser bl.a. för yrkesinriktad grundutbildning och läroavtalsutbildning.

Utskottet anser att de insatser regeringen föreslår är motiverade och nödvändiga. Med hänsyn till det svåra konjunkturläget är det fråga om välbalanserade, sysselsättningsfrämjande investeringar och satsningar på ekonomisk tillväxt på längre sikt. Utöver de föreslagna åtgärderna innefattar både den ordinarie budgeten för 2009 och den första tilläggsbudgeten flera sådana in-

satser och projekt som får en stimulerande effekt först nu i höst då planeringsarbetet är klart och arbetet på byggena kommer i gång.

De insatser som nu föreslås har ett nära samband med budgetpropositionen för nästa år. Utskottet kommer att gå närmare in på frågan först i sitt betänkande om budgetpropositionen för nästa år. För att få bukt med den skenande arbetslösheten vill utskottet att man redan nu utnyttjar Europeiska sociala fondens medel för arbetslöshet och andra sysselsättningsfrämjande anslag effektivare.

Det tillfredsställer utskottet att regeringen har avsatt 40 miljoner euro för grundförbättring av banan Uleåborg—Seinäjäki. Tilläggsfinansieringen är nödvändig för att arbetet ska kunna fortsätta och projektet spelar också en stor sysselsättande roll. Utskottet återkommer också till denna fråga i sitt betänkande om nästa års budget, men konstaterar redan nu att det krävs betydligt långsiktigare finansiering för att projektet ska kunna genomföras på ett ekonomiskt och rationellt sätt.

Detaljmotivering

ANSLAG

Huvudtitel 23

STATSRÅDETS KANSLI

10. Ägarstyrningen

Staten får avstå från sin ställning som enda ägare och från sin majoritet i ett bolag i enlighet med 3 § i lagen om statens bolagsinnehav och ägarstyrning (1368/2007), om riksdagen ger sitt samtycke till det. Förfarandet anges inte närmare i lagen och därmed kan samtycket ges i samband med behandlingen av budgetpropositionen.

I tilläggsbudgetpropositionen föreslås det att staten avstår från sin ställning som enda ägare och från sin majoritet i Destia Ab (statens ägar-

andel och nuvarande gräns 100 %), Labtium Oy (statens ägarandel och nuvarande gräns 100 %) och Raskone Ab (statens ägarandel 85 % och nuvarande gräns 50,1 %).

Fullmakt söks för att kartlägga omstruktureringar och flexibel finansiering som behövs för företagens utveckling och tillväxt. Meningen är inte att sälja ut bolagen eller aktier i dem och därför har inga beräkningar av värdet gjorts på det här stadiet. I den föreslagna tilläggsfullmakten ingår inte heller någon höjning av försäljningsinkomsterna i den andra tilläggsbudgetpropositionen för 2009 eller budgeten för 2010.

Destia och Raskone

Det är fullt möjligt att man låter Destia och Raskone växa så att de kan börslistas, men i båda fallen kräver det en betydande strukturell tillväxt som företagets lönsamhet och upplåningsmöjligheter inte räcker till för att finansiera. Börslistning är möjlig bara om staten antingen skjuter till kapital i betydande grad eller ger bolagen en chans att växa genom att de får använda sina egna aktier som betalmedel. Ett villkor för börsintroduktion är att kapitalmarknaden återhämtar sig.

När Destia grundades ansågs staten ha ett ekonomiskt och delvis också trafikpolitiskt intresse i bolaget. Det trafikpolitiska intresset är ändå inte särskilt betydelsefullt på en konkurrensutsatt marknad för infrastrukturellt byggande, och för att säkra det räcker det med ett stabilt inhemskt ägarskap som staten har all anledning att vara med i tills vidare, åtminstone genom s.k. ankarinnehav, men inte nödvändigtvis som majoritetsägare. Ägarstrukturen anses inte inverka på kostnadsnivån, eftersom det finns flera aktörer i branschen.

Enligt uppgift kommer staten att förbli enda ägare i Destias färjerörelse, som ska överföras till ett nytt statsägt bolag innan det blir avgjort vad som ska hända med hela Destia. Förberedelserna inför bolagiseringen av färjetrafiken har redan startat.

Raskone opererar också på en konkurrensutsatt marknad och branschen (underhåll av tunga fordon och arbetsmaskiner, reparation och servi-

ce av person- och skåpbilar, leasing av nyttofordon, utrustning av lastbilar och materialtjänster avseende reservdelar) är mycket arbetskraftsintensiv. En större enhet skulle med andra ord bättre säkerställa företagets sysselsättningsmöjligheter. Försvarsmakten är en viktig kund hos Raskone, men den utgör bara knappa 4 procent av omsättningen. Bolaget serverar endast försvarsmaktens fordon av märket Sisu. Försvarsmaktens strategiska kompanjon är Millog Oy, som producerar stödtjänster för arméns försvarsmateriel. Patria Abp är huvudägare i Millog Oy och Raskone en minoritetsägare med en andel på 8 procent. Raskone spelar ingen strategisk roll för staten som ägare.

Labtium

För Labtium söks fullmakt för att kontinuiteten i bolagets verksamhet i förekommande fall ska kunna garanteras genom företagsomstruktureringar som integrerar bolaget i en större laborieverksamhet. Bolaget är i detta nu för litet för att vara tillräckligt kostnadseffektivt och stå sig i den hårdnande internationella konkurrenser.

När Labtium grundades var det tänkt att bolaget skulle ha en viktig samlande roll för statens laborietjänster. Men planerna materialiserades aldrig; i stället har det uppkommit samtidigt konkurrerande projekt, till och med inom den statliga sektorn. Staten har alltså inget strategiskt intresse i bolaget. För att säkra bolagets framtid och personalens kompetens måste staten i sin egenskap av ägare bereda väg för bolaget att delta i eventuella branschomstruktureringar med andra statsägda eller helt privata företag.

Utskottet understryker att man på grund av företagsomstruktureringarna söker tilläggsfullmakter uttryckligen för att utveckla bolagen och förbättra tillväxtutsikterna. Bolagens tillväxt begränsas av att de har relativt lite eget kapital och att det anses bättre att förvärva nytt kapital av privata investerare än ytterligare statliga kapitalinvesteringar. Bolagen opererar på den öppna marknaden, där det finns gott om andra aktörer, och där har ett statsbolag inte heller några chanser att verka för att stabilisera och jämna ut pri-

serna. Dessutom kan det ses som ett problem i vissa avseenden att ett statsbolag är serviceproducent och staten beställare.

Finansutskottet anser att argumenten för att bevilja tilläggsfullmakter är sakliga. I likhet med ekonomiutskottet ser finansutskottet det som angeläget att man vid eventuella företagsomstruktureringar eller börslistning ser till att Destia och Raskone förblir inhemska och att staten behåller sitt s.k. ankarinnehav i dem i linje med propositionens motivering.

Huvudtitel 26

INRIKESMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

01. Förvaltning

01. *Inrikesministeriets omkostnader* (reservationsanslag 2 år)

Utskottet har gjort en teknisk korrigering i andra stycket i momentets beslutsdel.

Momentet får följande lydelse:

(Stycke 1 som i RP)

Tjänsten som polisöverdirektör som avdelningschef vid polisavdelningen ändras den 1 januari 2010 till en tjänst som (*utesl.*) *avdelningschef*.

Huvudtitel 29

UNDERVISNINGSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

10. Allmänbildande utbildning

01. *Omkostnader för statlig allmänbildande utbildning* (reservationsanslag 2 år)

På grund av de otillräckliga anslagen i statsbudgeten och vårens tilläggsbudgetproposition har det strulat till sig med skolhemmens och Euro-

paskolornas verksamhet och inredningen för Svenska skolan för synskadade. Enligt vad utskottet har erfarit har skolhemmens omkostnadsanslag räckt till för ungefär ett halvt år, Europaskolornas verksamhet har utvidgats och inredningen av Svenska skolan för synskadades nya lokaler ger upphov till merkostnader. Lokalbehovet beror framför allt på att eleverna vid sidan av sin synskada allt oftare har också andra rörelsehinder.

Med anledning av detta ökas momentet med 700 000 euro, som ska användas för att trygga basfinansieringen av skolhem och Europaskolor och för att inreda Svenska skolan för synskadade.

Momentet får följande lydelse:

*Momentet ökas med 700 000 euro. (Nytt)
(Stycke 2 som stycke 1 i RP)*

20. Yrkesutbildning

Antalet studerande per år inom yrksinriktad grundutbildning ökas med 500 och kvoten för yrkesinriktad tilläggsutbildning i form av läroavtalsutbildning med 1 000 studerande. Regeringen föreslår följaktligen att statsandelarna för yrkesutbildning och läroavtalsutbildning ökas med totalt 5 miljoner euro. Genom de beslut som fattades för 2008—2009 ökar antalet studerande inom yrkesinriktad grundutbildning med totalt 7 150 studerande. Tillskottet ger allt fler elever som gått grundskolan ut en chans att fortsätta med sina studier och få en studieplats. Samhället å sin sida behöver säkra tillgången på yrkeskunnig arbetskraft under kommande år. Propositionen förbättrar dessutom de vuxnas utbildningsmöjligheter. Det är viktigt att se till att det fortsatt finns tillräckligt många platser inom yrkesutbildning.

För att förebygga att unga marginaliseras är det också angeläget att det finns tillräckligt med studieplatser och att de är rätt placerade. Genom att göra yrkesutbildningen attraktivare och minska avhoppet från utbildning kan man också hindra att unga marginaliseras. Det har visat sig

att den effektivaste metoden att minska avhoppet från yrkesutbildning är att göra den mer arbetslivstillsvändig och praktiskt inriktad bl.a. genom mer inläring i arbetet och tillräckligt effektiv studiehandledning. Också systemet med s.k. yrkesstart har visat sig vara en bra metod att förebygga marginalisering.

Huvudtitel 30

JORD- OCH SKOGSBRUKSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

30. Livsmedelssäkerhet och livsmedelskvalitet

01. *Livsmedelssäkerhetsverkets omkostnader* (reservationsanslag 2 år)

Momentet föreslås bli ökat med 50 000 euro för utveckling av Livsmedelssäkerhetsverkets och Skogsforskningsinstitutets gemensamma laboratorieinformationssystem som möjliggör en effektiv gemensam användning av laboratorier. Dessutom ska kompatibiliteten med systemen inom miljöförvaltningen förbättras. I systemet ingår e-tjänster som ska ge kunder och förvaltning operativa och ekonomiska fördelar. Utskottet har fått del av beräkningar som visar att systemet sparar in totalt 44 årsverken 2010—2015.

Enligt utredningar är de totala kostnaderna för laboratoriernas informationssystem 3,227 miljoner euro. Om de anslag som beviljats Livsmedelssäkerhetsverket och Skogsforskningsinstitutet för 2009 och 2010 räknas in, betyder det att det fattas en miljon euro i kostnaderna för finansministeriets eventuella produktivetsbidrag. Utskottet vill att systemet utvecklas för att det verkligen kan höja verksamhetens produktivitet och ökar därför momentet med 950 000 euro.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas ett tillägg på 1 000 000 euro.

40. Fiskeri-, vilt- och renhushållning

42. *Ersättning för rovdjurs skadegörelse* (reservationsanslag 2 år)

Utskottet har erfarit att de ändringar i viltskadelagen som träder i kraft den 1 december 2009 beräknas kräva sammanlagt 4,250 miljoner euro i ersättningar för skador som orsakats av stora landrovdjur år 2009. Dessutom kommer omkring 0,140 miljoner euro att behövas för att förebygga skador och utvärdera stammarna av stora rovdjur.

Under det gångna året har stora rovdjur dödat 2 500 renar och kommer sannolikt att döda 1 500 till. Renskadorna stiger därmed till omkring 4 miljoner euro. Övriga skador, bl.a. skador på husdjur, beräknas uppgå till 0,250 miljoner euro. Utan ett anslagstillskott måste ersättningarna enligt 9 § 2 mom. i viltskadelagen skäras med 37 procent. Utskottet uppmärksammar den stora ökningen i antalet skador som orsakats av stora rovdjur och kräver att ministeriet fäster avseende vid den uppkomna situationen.

Utskottet konstaterar att de skador som stora rovdjur orsakar bör ersättas till fullt belopp och ökar därför momentet med 1 590 000 euro.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet beviljas ett tillägg på 1 640 000 euro.

Huvudtitel 33

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

02. Tillsyn

06. *Omkostnader för Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet* (reservationsanslag 2 år)

Sista stycket i momentets beslutsdel stryks eftersom tjänsten som överdirektör vid Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet

redan har inrättats genom lagen om centret (593/2009).

Momentet får följande lydelse:

(Stycke 1—3 som i RP)

(Stycke 4 *utesl.*)

Huvudtitel 35

MILJÖMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

10. Miljö- och naturvård

70. *Fartygsinvesteringar* (reservationsanslag 3 år)

Momentet föreslås bli ökat med 5 000 000 euro för grundlig renovering av oljebekämpningsfartyget Halli.

I 2009 års första tilläggsbudget anvisades 7 miljoner euro för renoveringen utifrån renoveringsplanen och kostnadsförslaget. I anbudstävlingen visade sig ett anbud på ca 12 miljoner euro vara det förmånligaste i ett totalekonomiskt perspektiv.

Utskottet är ytterst överraskat över att det finns ett glapp på 5 miljoner euro mellan kostnadsförslaget för projektet och det förmånligaste anbudet enligt utvärderingskriterierna. Kostnadsförslaget överskreds till mer än 70 procent.

Vid utfrågningen av sakkunniga i utskottet angavs det som skäl att varven på grund av den ekonomiska recessionen är försiktiga i sina priskalkyler och att alla omkostnader koncentreras till det fåtal projekt som står till buds. Det finns vissa risker med att renovera gammalt, bl.a. i bedömningen av skrovets och maskineriets kondition. Likaså har kravet på material på finska minskat konkurrensen. Planeringsfasens kalkyler grundade sig dessutom på apparatleverantörernas budgetprisanbud och därmed kan det tänkas att de nyaste apparattillämpningarna har höjt priset på renoveringsarbetet med några procent.

Men så vitt utskottet kan se förklarar de här faktorerna ändå inte varför priset på anbuderna är

klart högre än beräknat. Man måste kunna lita på de kostnadskalkyler som presenterats och hålla sig inom gränserna för dem. Dessutom noterar utskottet att samtidigt som projektet gått vidare har priserna på råvaror som stål gått ner, vilket i kombination med den ekonomiska lågkonjunkturen snarare kan förväntas sänka anbudspriserna.

Enligt utredning som utskottet begärt i saken är det inte möjligt att ta om anbudstävlingen utan avsevärda extra kostnader bl.a. för att den första etappen av den grundliga renoveringen redan har beställts. Prisvariationen i anbudet var dessutom liten, och det finns ingen anledning att tro att varven under en ny omgång skulle skriva ner sina anbud.

Utskottet beklagar verkligen den uppkomna situationen och anser att om anbudet kring projekt i framtiden överskrider kostnadsförslaget i betydande grad bör upphandlingen avbrytas och hela projektet inklusive anslag utvärderas på nytt. Planerna bör dessutom absolut utarbetas av erfarna och yrkesskickliga personer. I det aktuella fallet är det nödvändigt att miljöministeriet och marinen tillsammans noga bevakar renoveringen och kostnaderna och försäkras sig om att fallet inte upprepar sig i framtiden.

INKOMSTER

Avdelning 15

LÅN

03. Statens nettoupplåning och skuldhantering

01. Nettoupplåning och skuldhantering

Momentet föreslås bli ökat med 3 240 000 euro för nettoupplåning till nominellt värde, som höjer beloppet till 10 491 878 000 euro. Tillägget beror på de föreslagna ändringarna under moment 29.10.01, 30.30.01 och 30.40.42, som tillsammans utgör 3 240 000 euro.

Momentet får följande lydelse:

Under momentet antecknas ett tillägg på 2 245 560 000 euro.

SAMMANFATTNING

Enligt propositionen ska inkomsterna (utan nettoupplåning och skuldhantering) minskas med 3 232 128 000 euro, anslagen minskas med 989 808 000 euro och nettoupplåningen och skuldhanteringen ökas med 2 242 320 000 euro.

Finansutskottet har ökat anslaget med 3 240 000 euro. Inkomsterna har ökat på moment 15.03.01.

Efter de föreslagna ändringarna är de budgeterade inkomsterna och anslagen för i år med beaktande av den ordinarie budgeten och den första och andra tilläggsbudgeten för 2009 totalt 48 044 372 000 euro.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Med hänvisning till det ovan sagda och i övrigt omfattande propositionsmotiven föreslår finansutskottet

att förslaget till en andra tilläggsbudget för 2009 godkänns i enlighet med

propositionen med de föreslagna ändringarna,

att tilläggsbudgetmotionerna TBM 10—84/2009 rd förkastas och

att den andra tilläggsbudgeten tillämpas från och med den 15 oktober 2009.

Helsingfors den 6 oktober 2009

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Hannes Manninen /cent
vordf. Kari Rajamäki /sd
medl. Tarja Filatov /sd (delvis)
Christina Gestrin /sv
Pertti Hemmilä /saml (delvis)
Bjarne Kallis /kd
Kyösti Karjula /cent
Esko Kiviranta /cent
Mikko Kuoppa /vänst
Olli Nepponen /saml
Kirsi Ojansuu /gröna
Markku Rossi /cent
Matti Saarinen /sd (delvis)
Sari Sarkomaa /saml

Minna Sirnö /vänst
Pia Viitanen /sd (delvis)
ers. Esko Ahonen /cent (delvis)
Hanna-Leena Hemming /saml
Timo Kalli /cent (delvis)
Reijo Kallio /sd (delvis)
Inkeri Kerola /cent
Lauri Kähkönen /sd (delvis)
Reijo Paaajanen /saml
Heli Paasio /sd (delvis)
Aila Paloniemi /cent (delvis)
Eero Reijonen /cent (delvis)
Kimmo Sasi /saml (delvis)
Tuula Väättäin /sd.

Sekreterare i delegationerna var

utskottsråd Hellevi Ikävalko
utskottsråd Mari Nuutila

utskottsråd Marjo Hakkila
utskottsråd Jukka Vanhanen.

RESERVATION 1 /sd

*Allmän motivering**Ekonomi- och sysselsättningskrisen håller i sig*

Den ekonomiska situationen har förvärrats i år och arbetslösheten, inte minst ungdomsarbetslösheten har ökat markant. Den tynande ekonomiska tillväxten under årets första hälft kunde inte längre tillskrivas exporten, eftersom den faktiskt ökade något under perioden januari—juni. Den ekonomiska djupdykningen beror i allt högre grad på faktorer här hemma och på en ineffektiv ekonomisk politik.

Färska prognoser utlovar inte någon snabb förbättring i situationen. Finlands Bank bedömer i sin nyaste prognos att totalproduktionen kommer att sjunka med 7,2 procent i år. Banken tror på ett uppsving först 2011. Arbetslösheten kommer att fortsätta öka under hela prognostiden, dvs. fram till 2011, då arbetslösheten är 10,7 procent. Den privata konsumtionen minskar starkt i år på grund av de allt högre arbetslöshetssiffrorna. Vi får vänta ända till 2010 innan konsumtionen börjar komma i gång, och då också mycket trögt. Regeringen har alltså misslyckats såväl med att stärka efterfrågan som med att få ner arbetslösheten. I våras efterlyste vi snabba insatser mot den ökande arbetslösheten. Vi föreslog då att regeringen skulle komma med en sysselsättande tilläggsbudget för att åtgärderna skulle bita redan i höst.

Den borgerliga regeringen har blundat för ekonomiska realia

Den borgerliga regeringen har varit förbluffande passiv och trög. Regeringens alltför stora och med lånade pengar genomförda skattesänkningar har varit ineffektiva och inte ökat den inhemska efterfrågan ett dugg. Stimulans- och sysselsättningsåtgärderna har bommat grovt vad effekt, volym och tajmning beträffar. De skattesänkningar som trädde i kraft i år avsågs sätta

fart på konsumtionen, men utfallet blev det motsatta. Nu tror regeringen att sysselsättningsinsatserna ska ge effekt vid rätt tid, alltså nästa år när arbetslösheten ökar häftigt. Men redan nu förefaller det som att regeringen kommer att gå bet på uppgiften. Regeringen har inte bara försummat stimulans- och sysselsättningsåtgärderna utan har också på det gravaste negligerat villkoren för den kommunala ekonomin. Nästa år kommer kommunekonomin att gå in i en allvarlig kris. Kommunernas skuldsättning kommer att öka kännbart de närmaste åren och tjänster och personal måste bantas ner för att få ekonomin i balans.

Arbetslöshetsproblemet förvärras och tänjs ut

Redan i våras krävde vi i vår interpellation om arbetslösheten att regeringen skjuter till extra pengar för sysselsättningsfrämjande åtgärder. Men regeringen tog inte vårt krav på allvar, utan väntade med sin tilläggsbudget till hösten. Detta trots att man redan i våras visste att arbetslösheten kommer att öka brant, till över 10 procent, före 2010.

I augusti var arbetslösheten här hemma 7,6 procent, vilket är två procentenheter mer än ett år tidigare. Antalet arbetslösa hade ökat med 52 000 på ett år. Enligt Statistikcentralens arbetskraftsundersökning gick 203 000 människor utan arbete i augusti. Av ungdomar under 25 år var 17,7 procent arbetslösa i augusti, en ökning med 5,9 procentenheter från augusti 2008.

Med tanke på hur häftig ökningen varit har regeringens sysselsättningsåtgärder varit fullständigt underdimensionerade. Pengarna för lönegaranti tog slut i början av hösten bl.a. i Nyland, Birkaland och Norra Österbotten, och anslagen i tilläggsbudgeten kan disponeras först i oktober—november. Hjälpen i form av tilläggsanslag kommer med andra ord alltför sent. Anbudsförfarandet för de upphandlingar inom exempelvis arbetskraftsutbildningen som måste konkur-

rensutsättas kan inledas först åtta veckor efter att regionerna har tillgång till pengarna.

I slutet av augusti omfattades 75 200 personer av arbets- och näringsförvaltningens utbildnings- och stödsysselsättningsåtgärder, 1 400 färre än ett år tidigare. Med andra ord har man i en tid då arbetslösheten förvärras anvisat färre sysselsättande åtgärder än då sysselsättningsläget fortfarande var gott. De alarmerande siffrorna till trots avsätter regeringen fortfarande inte tillräckligt med resurser för en aktiv arbetskraftspolitik: antalet arbetslösa arbetssökande ökar med flera tiotusentals och ändå nöjer sig regeringen med att föreslå ett anslag för resten av året som räcker till att i snitt aktivera endast något över 3 000 fler personer i år.

Det är de unga som drabbas hårdast när servicen till arbetslösa krymper. Det är med stor oro man tar del av en färsk undersökning som visar att en stor mängd unga hotas bli undanträngda från arbetslivet innan det ens börjat. Enligt undersökningen är det många unga under 30 år som blir pensionerade. Pensioneringstakten är till och med snabbare bland dem än bland personer över 30 år. Långtidsarbetslöshet leder lätt till marginalisering. Ett faktum som också bör beaktas är att ett dystert läge på arbetsmarknaden och bristen på aktiverande åtgärder kan driva unga att söka permanent jobb utomlands.

Dessutom får man inte glömma bort att allt fler som får arbetsmarknadsstöd tvingas ty sig till utkomststöd för att klara av det dagliga livet, men något förslag till förbättring i grundtryggheten för arbetslösa kommer regeringen inte med. Den borgerliga regeringen struntar i att förse de arbetslösa med adekvata aktiveringsåtgärder och förbättra inkomsttryggheten och delar därmed in folket i vanlottade och vällottade.

För att förhindra marginalisering behövs inte bara skolor och arbetskraftstjänster utan också offentliga social- och hälsovårdstjänster. Men detta är något som den sittande regeringen hela tiden försummar. Om ingen tar på sig ansvaret för den offentliga servicen kommer de mänskliga och ekonomiska kostnaderna att bli stora i framtiden. I värsta fall kan problemet få konsekvenser för kommande generationer. Vi har inte

råd att upprepa felen från 90-talets ekonomiska depression då en del av de unga slogs ut från arbetslivet och alltför många av dem för gott.

Detaljmotivering

ANSLAG

Huvudtitel 23

STATSRÅDETS KANSLI

10. Ägarstyrningen

Destia, som är resultatet av att det statliga Vägverket bolagiserades, har en samlad kompetens som staten inte har råd att förlora. Bolaget har kunnat dämpa prishöjningen och hålla uppe en bra kvalitetsnivå. Den uppenbara risken med att sälja eller ändra ägarstrukturen i Destia är att marknaden blir dominerad av några enstaka stora privata aktörer. Entreprenaderna för att bygga och underhålla trafikleder fördelas mellan några få bolag och priserna blir oskäligt höga för att det saknas en sund konkurrens.

Raskone Ab:s verksamhet bidrar bl.a. till vår nationella säkerhet, eftersom bolaget står för en stor del av underhållet och reparationerna på försvarsmaktens materiel. Propositionen innebär att t.ex. underhållet av försvarsmateriel nu med tanke på nationellt intresse övertas av aktörer vars främsta mål inte är att uppehålla landets försvarskapacitet.

Labtium Oy är resultatet av att en del av Geologiska forskningscentralen bolagiserats. Bolaget tillhandahåller spetskompetens för gruvarbete, laboratorietestningar för industri och stödtjänster för malmletning. Det är viktigt att de funktioner som gäller vår mark ligger stadigt i statens händer.

Bolagen arbetar med avseende på statligt ägarskap inom sådana sektorer att det inte är lönt att privatisera dem. Staten bör behålla sin majoritet i dem för att trygga våra nationella intressen. Bolagen kunde ha utvecklats utan att de säl-

des, med hjälp av Solidium som är grundat för ändamålet.

Vi föreslår därför

att förslagen om Destia Ab, Raskone Ab och Labtium Oy förkastas och motive-ringarna stryks.

Huvudtitel 25

JUSTITIEMINISTERIETS FÖRVALT- NINGSOMRÅDE

30. Åklagarna

01. Åklagarväsendets omkostnader (reservationsanslag 2 år)

I regeringsprogrammet sägs det att undersökningen av krävande brott ska effektiviseras och försnabbas. Undersökningen av komplicerade ekobrott är synnerligen resursintensiv både i förundersökningsfasen och vid åtalsprövningen. Ett tillräckligt och nära samarbete mellan polis och åklagare i förundersökningen främjar standarden på utredningsarbetet och beredningen inför domstolsbehandlingen. Förundersökningssamarbetet och åklagarens synliga roll i krävande ekonomiska brottmål från förundersökning till beredning inför huvudförhandling och domstolsförhandling binder upp mycket av de resurser som finns för åtalsprövning.

När det gäller allvarliga ekobrott räcker de resurser som regeringen har föreslagit inte till. Tilläggsbudgeten räddar inte ekobrottsåklagarna ur deras trångmål. Ekobrottens andel av de allvarligaste brotten är betydande, och denna typ av brottslighet orsakar samhället betydande skada och rubbar den allmänna tilltron till näringslivet, förvaltningen och rättsväsendet. Vi socialdemokrater har genom en tilläggsbudgetmotion föreslagit en ökning av polisens resurser för undersökning av ekobrott men det skulle samtidigt innebära en anhopning av ärenden hos åklagarna om inte en motsvarande resursökning görs på den sidan. För att säkerställa en effektiv utred-

ning av ekobrott på alla nivåer i myndighetskedjan bör åklagarväsendets resurser ökas.

Vi föreslår därför

att moment 25.30.01 ökas med 2 000 000 euro för åklagarväsendets omkostnader och särskilt för utredning av allvarliga ekobrott.

40. Verkställighet av straff

01. Omkostnader för verkställighet av straff (reservationsanslag 2 år)

Under årets förra hälft började antalet fångar visa en liten uppåtgående trend. Regeringen noterar ökningen i tilläggsbudgeten men anvisar inte ens för de mest flagranta bristerna inom fängsvården några extra anslag. Fängselagen (767/2005) förutsätter att för varje fange uppgörs en personlig plan som spänner över den tid fången avtjänar sitt straff, friges eller försätts i villkorlig frihet. På grund av resursbristen inom fängsvården görs risk- och behovsbedömningar de facto endast för en bråkdel av fångarna. Bedömningar och planer görs för närvarande i regel endast för långtidsfångar. Det har också visat sig att det råder stora regionala skillnader i möjligheterna att göra upp dessa planer.

Justitieministeriet och social- och hälsovårdsministeriet har offentligt deklarerat att baljcellerna, som länge varit en skamfläck för vårt anseende, snart kommer att vara ett minne blott. Vi socialdemokrater anser att tilläggsbudgeten hade varit ett ypperligt tillfälle att rätta till situationen, som kränker fångarnas mänskliga och grundläggande rättigheter. I början av 2009 fanns det fortfarande drygt 500 fängplatser med baljor. Fängsvårdsväsendet och Senatfastigheter har planerat att redan i år totalrenovera bl.a. alla fängelseavdelningar där det finns baljceller. I fängelserna i Konnunsuo och Kervo har man åtgärdat baljcellerna men totalrenoveringen av fängelserna i Kuopio och S:t Michel kommer att bli klar först om ett och ett halvt år. Efter det finns det baljceller kvar i fängelserna i Tavastehus och Helsingfors, där det också bor småbarn

tillsammans med sina fängföräldrar. De cellerna måste tas ur bruk omedelbart för barnens vidkommande och alla celler antingen repareras eller bytas ut.

Vi föreslår därför

att moment 25.40.01 ökas med 2 000 000 euro för omkostnader för verkställighet av straff.

Huvudtitel 26

INRIKESMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

10. Polisväsendet

01. Polisväsendets omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Socialdemokraterna föreslog 10 miljoner euro extra för polisväsendets omkostnader i den ordinarie budgeten för 2009. I den första tilläggsbudgeten föreslog regeringen ett blygsamt tilläggsanslag på 1 500 000 euro för lönepolitiska åtgärder. I den andra tilläggsbudgeten anser regeringen att det behövs ytterligare 1 100 000 euro för att sysselsätta arbetslösa poliser.

Men inte minst lokalpolisens insatser för medborgarnas säkerhet kräver det anslagstillskott på 10 miljoner euro till polisen som föreslogs under den föregående regeringen.

För att säkra Centralkriminalpolisens möjligheter att göra laboratorie- och dna-undersökningar kräver redan det ett särskilt extra anslag på 800 000 euro. Det måste en extra satsning till också för att säkerställa och förbättra bekämpningen av ekobrottslighet och svart ekonomi, men det har inte beaktats i tilläggsbudgetpropositionen.

Vi föreslår därför

att moment 26.10.01 ökas med 7 400 000 euro för polisens omkostnader.

Huvudtitel 28

FINANSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

90. Stöd till kommunerna

32. Finansieringsunderstöd till kommunerna enligt prövning (fast anslag)

Regeringen har vänt kommunerna ryggen och har inte gett dem tillräckligt med pengar för att de ska kunna tillhandahålla tjänster. Den har främst sysslat med att sänka skatter och bagatelliserat den ekonomiska krisens effekter för den kommunala ekonomin och överlåtit på kommunerna att ensamma ta sig an de allt större utmaningarna på tjänstefronten. Den ogina attityden leder till att kommunerna tvingas utföra det smutsiga arbetet i en recessionsekonomi.

Tillväxten i den finländska samhälls ekonomin började under fjolårets senare hälft att sacka och håller nu på att närma sig ett brant stup, vilket innebär att bnp minskar i år på samma sätt som under den ekonomiska depressionen på 90-talet. Kommunerna får det svårt ekonomiskt när intäkterna från samfundsskatten halveras och utgifterna ökar. Underskottet växer och tros bli ca en miljard euro nästa år. Skillnaderna mellan regionerna tilltar. Särskilt de exportberoende orterna får det svårt när exporten tynar och intäkterna från samfundsskatten minskar till följd av ökad arbetslöshet.

Vi föreslår därför

att moment 28.90.32 ökas med 4 000 000 euro för finansieringsunderstöd till kommunerna enligt prövning.

Huvudtitel 29**UNDERVISNINGSMINISTERIETS FÖR-
VALTNINGSOMRÅDE****20. Yrkesutbildning***30. Statsandel och statsunderstöd för yrkesutbildningens driftskostnader (förslagsanslag)*

Behovet av personer med grundläggande yrkesutbildning har ökat och yrkesutbildningen blivit allt populärare. Nybörjarplatserna inom den grundläggande yrkesutbildningen måste ökas för att vi ska kunna hantera förändringarna i näringsstrukturen, den åldrande befolkningen och arbetskraftsbristen inom olika sektorer. Regeringen underdimensionerar antalet nybörjarplatser.

Vi föreslår därför

att moment 29.20.30 ökas med 18 000 000 euro för grundläggande yrkesutbildning.

30. Yrkesinriktad tilläggsutbildning och fritt utbildningsarbete*32. Statsandel och statsunderstöd för läroavtalsutbildning (förslagsanslag)*

Läroavtal är ett effektivt instrument som främst utnyttjas av vuxna. Läroavtalsutbildning, där arbetslivets krav ställs i centrum, är ett sätt att garantera livslångt lärande för vuxna. Utbildningen lämpar sig särskilt väl för dem som vill byta yrke eller som helt saknar en examen. En viktig grupp i detta avseende är invandrarna.

Vi föreslår därför

att moment 29.30.32 ökas med 5 000 000 euro för läroavtalsutbildning.

50. Undervisning och forskning vid universitet*01. Universitetens omkostnader (reservationsanslag 2 år)*

Alla universitet måste specialisera och ägna sig åt internationell toppforskning. Vi utgår från att universitetens basfinansiering ökas med de 200 miljoner euro som rådet för vetenskap och teknologi föreslagit för valperioden utslaget på samtliga universitet.

Vårt finländska universitetssystem utgår från kulturuniversitetsidealet. Forskningen är oberoende och verksamheten finansieras huvudsakligen med offentliga medel. En viktig utgångspunkt är att universiteten och vetenskapsgrenarna ska vara likvärdiga. Våra universitet har behandlats enligt samma principer.

Vi måste se till att det också i framtiden finns allmänna högskolor i hela landet som arbetar på regionalt jämlika villkor. Det kräver att finansieringen av universiteten är tryggad.

Vi föreslår därför

att moment 29.50.01 ökas med 27 000 000 euro för universitetens omkostnader.

Huvudtitel 31**KOMMUNIKATIONSMINISTERIETS
FÖRVALTNINGSOMRÅDE****10. Trafiknätet***21. Basväghållningen (reservationsanslag 2 år)*

Trafikökningen leder till att vägnätets servicekapacitet kontinuerligt sjunker, och till följd av de nedskurna anslagen för basväghållning är vägnätet ställvis redan i oroväckande dåligt skick. Inte minst har det sekundära vägnätet blivit lidande av de otillräckliga anslagen och förfallet är ställvis stort. Underhållsskulden ökar år för år. Om man inte skjuter till ordentligt med anslag, blir underhållskostnaderna ännu högre. För trafiksä-

kerheten är det nödvändigt att bygga betydligt fler nya gång-, cykel- och mopedvägar. Med de föreslagna anslagen får man lov att nästan helt upphöra med att anlägga sådana leder. Väginvesteringar har en stimulerande effekt vid en ekonomisk lågkonjunktur och också det talar för mer anslag.

De anslag regeringen avsatt särskilt för basväghållning är helt oförenliga med riksdagens enhälliga krav. Vi socialdemokrater kräver en långsiktig, förutsebar, tillförlitlig och miljövänlig investeringspolitik inom transportsektorn. Under de senaste åren har vägnätets underhållskostnader ökat med 25—30 miljoner euro per år. Enligt sakkunniga behöver anslagen för basväghållning öka markant. Över 1 500 kilometer huvudväg och ca 1 000 broar är i behov av reparation. Med tanke på de rådande konjunkturerna skulle det nu om någonsin vara läge att fatta beslut om sysselsättningsfrämjande infrastrukturprojekt. Satsningar på basväghållning ger omedelbara effekter.

Vi föreslår därför

att moment 31.10.21 ökas med 50 000 000 euro för basväghållning.

22. Basbanhållningen (reservationsanslag 2 år)

Dåliga banor innebär större säkerhetsrisker vid transporter samtidigt som det blir allt svårare för tågen att hålla tidtabellerna. Eftersom olika delar av järnvägsnätet är beroende av varandra orsakar trafikbegränsningarna problem för hela huvudbannätet. För godstransporternas del innebär de dåliga banorna viktbegränsningar som märkbart försvårar t.ex. virkestransporter. Detta inverkar direkt på villkoren för de företag som skulle vara beredda att utnyttja järnvägen för godstransporter. Bannätets dåliga skick leder så småningom till att industritransporterna, men också persontrafiken, i allt högre grad flyttas över på landsvägarna, som redan nu är överbelastade och i dåligt skick.

Det räcker inte med att utveckla bannätet utan nätet måste också i framtiden täcka hela landet. Budgetmedel måste riktas till banunderhåll och reparationsinvesteringar så att Banförvaltnings-

centralen utifrån en fastlagd plan har möjlighet att hålla dels huvudbanorna, dels banor med mindre trafik i trafikerbart skick.

De medel som under detta årtionde reserverats för ombyggnadsprojekt och reinvesteringar är inte tillräckliga. Om finansieringsnivån inte höjs hotar ombyggnadsarbetena på många banavsnitt att bli uppskjutna med flera år. Resursbristen höjer dessutom säkerhetsrisken och gör trafiken mindre punktlig.

Vi föreslår därför

att moment 31.10.22 ökas med 50 000 000 euro för basbanhållning.

Huvudtitel 32

ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

30. Sysselsättnings- och företagsamhetspolitik

51. Sysselsättnings- och utbildningsåtgärder samt speciella åtgärder (fast anslag)

Sysselsättningsläget har försämrats märkbart, men trots detta avsätter regeringen fortfarande inte tillräckligt med resurser för en aktiv arbetskraftspolitik. Dessutom har regeringen ökat anslagen för sent: av de tillgängliga anslagen för arbetskraftsutbildning och sysselsättning är 98 procent redan reserverade. Arbets- och näringscentralerna kommer att kunna använda de pengar som den aktuella tilläggsbudgeten ger först i november—december, vilket innebär att tilläggsanslaget till regionerna kommer för sent. Exempelvis kan de projekt inom arbetskraftsutbildningen som måste bli föremål för anbudsupphandling starta först åtta veckor efter det att regionerna har tillgång till pengarna.

Tillräckliga anslag måste reserveras för sysselsättande åtgärder så att fler nås av aktiva åtgärder. Det är bättre att erbjuda tillfälle till arbete och utbildning än att låta människor slås ut från arbetsmarknaden.

Vi föreslår därför

att moment 32.30.51 ökas med 20 000 000 euro för effektivare arbetskraftspolitiska åtgärder.

60. Energipolitik

40. Energistöd (förslagsanslag)

Energistödet ingår i den ekonomiska styrningen i syfte att få energisystemet att välja de mest effektiva och för klimatet och miljön bästa lösningarna. Samtidigt blir energiförsörjningen säkrare och mer mångsidig. I fråga om sektorn för utsläppshandel beviljas investeringsstöd bara för projekt som gäller ny teknik. Inom den icke-handlande sektorn kan man däremot stödja också investeringsprojekt för konventionell teknik. För investeringar i vindkraft beviljar man stöd bara för projekt som gäller ny teknik. Det behövs mer pengar till snabbstartade och sysselsättningsökande projekt som främjar användningen av förnybar energi och energieffektiviteten. Projekten ska samtidigt stödja de långsiktiga klimat- och energipolitiska målen.

Vi föreslår därför

att moment 32.60.40 ökas med 10 000 000 euro för energistöd.

Huvudtitel 33

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

20. Utkomstskydd för arbetslösa

52. Arbetsmarknadsstöd (förslagsanslag)

Enligt 19 § 2 mom. i grundlagen ska var och en genom lag garanteras rätt att få sin grundläggande försörjning tryggad vid arbetslöshet, sjukdom, arbetsoförmåga och under ålderdomen samt vid barnafödelse och förlust av en försörjare. De som får så kallade orsaksrelaterade förmå-

ner med stöd av grundlagen bör således inte hänvisas till sistahandsalternativet för att försörja sig, dvs. utkomststödet.

Arbetsmarknadsstödet räcker inte för arbetslösas grundläggande försörjning och därför måste en del av dem som får detta stöd dessutom ty sig till utkomststöd utöver bostadsbidraget. För att göra de arbetslösa mindre beroende av utkomststödet föreslår vi att arbetsmarknadsstödet höjs med två euro per dag. På grund av en inbördes koppling mellan arbetsmarknadsstödet och annan arbetslöshetsersättning drar en höjning av arbetsmarknadsstödet också upp nivån på grunddagpenningen för arbetslösa och det anknytande inkomstrelaterade utkomstskyddet för arbetslösa.

Arbetsmarknadsstödet bör i fortsättningen höjas gradvis, så att arbetslösa inte alls behöver ty sig till utkomststöd. Dessutom bör ett tillräckligt antal aktiveringsåtgärder förenas med nivåhöjningen av arbetsmarknadsstödet. Då kan man hjälpa långtidsarbetslösa att åter få jobb.

Vi föreslår därför

att moment 33.20.52 ökas med 30 000 000 euro för budgetbaserad höjning av arbetsmarknadsstödet.

60. Av kommunerna anordnad social- och hälsovård

35. Statsandel till kommunerna för kostnader i anslutning till det grundläggande utkomstskyddet (förslagsanslag)

Allt fler blir beroende av socialbidrag. Det slår extra hårt mot barnfamiljerna. Att vara bidragsberoende och leva länge i fattigdom marginaliserar barn och barnfamiljer.

Trots att utkomststödet borde vara den form av utkomstskydd som kommer i sista hand måste många familjer i praktiken regelbundet ty sig till det bidraget. Eftersom regeringen inte föreslår tillräckligt stora höjningar av de förmåner som kommer i första hand och som skulle minska fattigdomen bland barnfamiljerna är det helt

nödvändigt att ändra grunderna för utkomststödet genom att höja stödet till barnfamiljerna.

Socialdemokraterna vidtog under förra valperioden flera åtgärder för att förbättra villkoren för de allra resurssvagaste. Vi vill fortsätta med vår politik för social rättvisa även under denna valperiod. Därför föreslår vi en höjning av utkomststödet grunddel för barn med 30 euro i månaden.

Vi föreslår därför

att moment 33.60.35 ökas med 4 000 000 euro för budgetbaserad höjning av utkomststödet grunddel för barn.

Huvudtitel 35

MILJÖMINISTERIETS FÖRVALTNINGS- OMRÅDE

10. Miljö- och naturvård

77. Miljövårdsarbeten (reservationsanslag 3 år)

Med anslaget bekostas miljömässigt viktiga vattenvårdsprojekt och förbättringar av förorenade områden. I den första tilläggsbudgetpropositionen för 2009 föreslår regeringen att anslaget för miljövårdsarbeten ökas med 2 000 000 euro. Den andra tilläggsbudgeten innehåller ett tillägg på 2 500 000 euro, dvs. anslaget för hela året blir enligt vad regeringen föreslår 18 950 000 euro.

De förorenade områdena i Finland uppskattas vara ca 20 000 till antalet. För att sanera dem beräknas anslagsbehovet totalt uppgå till 1–1,2 miljarder euro de närmaste 20 åren. I takt med att tillståndet i Östersjön har försämrats har särskilt miljövårdsarbetena för att skydda Östersjön fått större betydelse. Anslaget spelar en viktig roll när det gäller att minska belastningen på Östersjön när avloppsbelastningen från glesbygden minskar. Detta arbete kräver större anslag än regeringen tror eftersom tiotals avloppsprojekt i olika delar av landet väntar på tillräckliga resurser för att kunna starta.

Enligt uppskattningen i vår skuggbudget behövs det 7 000 000 euro mer för miljövårdsarbeten än vad regeringen bedömer. När de ekonomiska utsikterna blev sämre föreslog vi i en tilläggsbudgetmotion i början av sommaren att man skulle satsa 10 000 000 mer på miljövårdsarbeten, särskilt med beaktande av det rådande ekonomiska läget och miljövårdsarbetenas samskiktande verkan. Vi anser fortfarande att denna bedömning av anslagsbehovet är aktuell och mer ackurat än regeringens uppskattning.

Vi föreslår därför

att riksdagen ökar moment 35.10.77 med 7 000 000 euro för att trygga anslaget för miljövårdsarbeten.

20. Samhällen, byggande och boende

60. Överföring till statens bostadsfond

Räntestödslån och statliga borgensförbindelser

I samband med 2009 års första tilläggsbudget lade regeringen fram ett lagförslag som skulle öka produktionen av hyresbostäder. Den lagen erbjöd konjunkturrelaterat stöd också till nya ägaraktörer. Vidare presenterades ett lagförslag om temporärt stöd till husbolag som renoverar eller bygger om. Förslagen gick närmast ut på att stimulera den produktion av hyreslägenheter som sker på marknadsvillkor och på att tillfälligt stödja renovering och ombyggnad av bostadshus.

Socialdemokraterna anser att staten måste stödja ny- och ombyggnad i det rådande ekonomiska läget. Regeringens proposition i syfte att stödja byggandet av nya hyreslägenheter garanterar ändå inte att ingångshyran lägger sig på en rimlig nivå.

Finland och i synnerhet landets tillväxtcentrum kommer under de närmaste åren att behöva mycket ny, både inhemsk och utländsk arbetskraft, särskilt för arbetsuppgifter inom den offentliga och privata tjänstesektorn. Detta kräver

i sin tur att samhället ser till att det finns tillräckligt med hyreslägenheter till skäligt pris.

Socialdemokraterna föreslog i sin skuggbudget för 2009 och i sin reservation mot årets första tilläggsbudget att kriterierna för statens räntestödslån till hyreshusproduktion ska ändras. Syftet var att låg- och medelinkomsttagare ska kunna garanteras en rimlig ingångshyra.

För att antalet hyresbostäder ska ligga nära de uppställda målen och för att det också i fortsättningen ska finnas hyresbostäder med rimlig hyra bör villkoren för räntestödslånen till nya ARA-hyresbostäder ändras stort. Nyproduktion bör få ett investeringsstöd på 10 procent och den nuvarande självriskräntan på 3,4 procent i räntestödet halveras. På det sättet kan exempelvis ingångshyran i huvudstadsregionen ligga kring cirka 10 euro/m², som i ljuset av de nuvarande boendekostnaderna kan anses vara en rimlig nivå.

En betydande del av till exempel de kommunalt ägda hyreslägenheterna har inte reparerats i någon större omfattning sedan husen blev färdiga. Det betyder att hyreshusen har ett så stort reparationsbehov att de inte längre kan renoveras

utan att hyrorna stiger orimligt mycket för hushåll med låga och medelstora inkomster.

Genom räntestödslån kunde man också ge bidrag till ombyggnad av gamla hyresbostäder. Om bidraget differentieras utifrån energiprestanda uppmuntrar man samtidigt hyreshusen att satsa på ekologiska renoveringslösningar.

Hänvisning: TBM 84/2009 rd — ledamot Rajamäki.

Vi föreslår därför

att motiven till moment 35.20.60 kompletteras med att procentsatsen för låntagarnas grundläggande självrisk för räntestödslån 2009 ska halveras med stöd av lagen om räntestöd för hyresbostadslån och bostadsrättshuslån (604/2001) och den statsrådsförordning (666/2001) som utfärdats med stöd av den, så att boendekostnaderna för nya bostäder ska kunna ligga på en rimlig nivå och att ombyggnadsreglerna för ARA-hyresbostäder 2009 ska ses över genom att villkoren för räntestödslån förbättras och stödet kopplas ihop med energiprestanda.

Helsingfors den 6 oktober 2009

Kari Rajamäki /sd
Lauri Kähkönen /sd
Reijo Kallio /sd
Pia Viitanen /sd

Tuula Väättäinen /sd
Matti Saarinen /sd
Heli Paasio /sd
Tarja Filatov /sd

RESERVATION 2 /vänst

*Allmän motivering**Den ekonomiska krisen*

I den ordinarie budgeten för 2009 räknade regeringen inte med att konjunkturerna skulle göra en sådan djupdykning eller med att den globala finanskrisen skulle betyda en så stark ekonomisk tillbakagång. Fastän den första tilläggsbudgeten för i år kom genast i början av året, innehöll den inte tillräckligt med satsningar för att motverka arbetslöshet. Den här andra tilläggsbudgeten borde ha överlämnats så tidigt att den hade hunnit bli behandlad före sommaren och samtidigt hade det behövts klart större insatser för sysselsättningen.

I den rådande ekonomiska krisen kan fyra grava fel iakttas i regeringens politik:

1) *skattelättnaderna är inte rättvisa eller ens effektiva i ett stimulansperspektiv*; det skulle vara rättvisare och i ett stimulansperspektiv också effektivare att höja de minsta förmånerna, som utkomstskyddet för arbetslösa och pensionerna, och rikta in skattelättnaderna på små och medelstora inkomster,

2) *regeringen har inte gått med på att öka de finansiella bidragen till kommunerna trots att dessa kommer att bli tvungna att dra ner på sina investeringar och rentav överväga personalnedsänkningar*,

3) *regeringen satsar inte tillräckligt mycket på bostadsproduktion och basinvesteringar*,

4) *regeringens stimulansåtgärder är otillräckliga trots att de till följd av rent automatiska verkningar uppfyller EU-rekommendationen*.

För hemmamarknaden har de stimulerande insatserna varit helt otillräckliga. Att det drog ut på tiden att lämna den här andra tilläggsbudgeten, från våren till hösten, visar klart prov på nonchalans inför den ökande arbetslösheten.

I EU har regeringen som ambition att upphöra med stimulansåtgärderna helt och hållet och i stället börja avveckla dem (s.k. exitstrategi). Det är för tidigt. Arbetslösheten befaras öka långt in på nästa år och den återhämtning som det nu funnits tecken på kan visa sig bli kortvarig.

Enligt en färsk prognos av Finlands Bank går återhämtningen trögt. BNP kommer att gå upp igen först 2011. Enligt prognosen kommer totalproduktionen att minska med 7,2 procent, dvs. 2,2 procentenheter mer än vad som tidigare väntades. Nästa år kommer ekonomin bara att vara uppe i nolltillväxt. År 2011 kommer BNP att växa med 1,6 procent. Tillväxtutsikterna är alltså anspråkslösa, vilket betyder att långtidsarbetslösheten kommer att öka kraftigt nästa år.

Den finländska exporten gick kraftigt ner, eftersom Finland har specialiserat sig på produktion av investeringsvaror. På grund av exportens stora andel är landets ekonomi mycket beroende av export. Det är därför viktigt att EU-länderna och det internationella samfundet i större omfattning inte slutar stimulera för tidigt.

Följaktligen föreslår vi följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalanden

1. *Regeringens finanspolitiska stimulansåtgärder har varit felinriktade, otillräckliga och alltför långsamma för att stävja en allt djupare ekonomisk recession i Finland, ökad arbetslöshet, utanförskap bland unga, finansiell kris i kommunerna och ökad social ojämlikhet och därför åttnjuter regeringen inte riksdagens förtroende.*

2. *Riksdagen förutsätter att regeringen arbetar inom Europeiska unionen för att medlemsstaterna ska åta sig att inte sluta stimulera ekonomin för tidigt.*

*Detaljmotivering***ANSLAG****Huvudtitel 23****STATSRÅDETS KANSLI****10. Ägarstyrningen**

Vi kan inte godta den fullmakt som regeringen begär för att avstå från statens innehav i de nu helt statsägda Destia Ab och Labtium Oy eller från statens majoritet i Raskone Ab. Destia har en betydelsefull ställning på marknaden, så priserna inom markarbeten kommer att påverkas om bolaget privatiseras.

När bilbesiktningen privatiserades visade det sig att de investerare som är ute efter hög avkastning (oförtjänta vinster) lyckas höja priserna betydligt med hjälp av sin ställning på marknaden. Så kommer det också att gå i fråga om Destia. Det här bekostas av det allmänna, dvs. skattebetalarna. Dessutom finns det inget behov av att avstå från det statliga innehavet i de här tre bolagen. Riksdagen bör med fog vägra att bevilja fullmakt.

Hänvisning: TBM 10/2009 rd av Kuoppa m.fl.

Vi föreslår därför

att passusen om säljfullmakt i fråga om Destia Ab, Labtium Oy och Raskone Ab i motiveringen till kapitel 23.10 stryks.

Huvudtitel 24**UTRIKESMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE****30. Internationellt utvecklingssamarbete**

66. Egentligt utvecklingssamarbete (reservationsanslag 3 år)

Till följd av den ekonomiska krisen, klimatförändringen och matkrisen dör det också i år människor i utvecklingsländerna av svält och sjukdomar som går att behandla. Andelen människor som får försöka klara sig på mindre än en euro per dag ökar allt snabbare.

Den globala ekonomiska krisen slår hårdast mot just ekonomierna i utvecklingsländerna. Invånarna drabbas dessutom av att företrädarna för de rika länderna i norr samtidigt skär ner på sitt utvecklingssamarbete och de migrerade arbetarna i Europa inte längre har pengar att skicka till sina hemländer.

Därför har bl.a. FN och Världsbanken vädjat till Finland och de andra EU-länderna för att vi ska höja våra anslag för utvecklingssamarbete för i år, innan problemen i utvecklingsländerna flerdubblas.

Hänvisning: TBM 11/2009 rd av Sirnö.

Vi föreslår därför

att moment 24.30.66 ökas med 10 000 000 euro för egentligt utvecklingssamarbete.

Huvudtitel 25**JUSTITIEMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE****40. Verkställighet av straff**

01. Omkostnader för verkställighet av straff (reservationsanslag 2 år)

Personalen räcker inte till för att man i lagstiftningens anda ska kunna öka fångarnas deltagande i verksamhets- och missbrukarprogram. Aktiveringsinsatserna kräver adekvata extra resurser. Det finns också klara brister i hälso- och sjukvården för fångar. Dagens ekonomiska läge motiverar också insatser på årliga reparationer.

Hänvisning: TBM 17/2009 rd av Sirnö.

Vi föreslår därför

att moment 25.40.01 ökas med 4 500 000 euro, varav 3 000 000 euro för årliga reparationer och 1 500 000 euro för extra resurser till fängelsepersonal, aktivering av fångar och hälso- och sjukvård för fångar.

Huvudtitel 28**FINANSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE****90. Stöd till kommunerna**

32. Finansieringsunderstöd till kommunerna enligt prövning (fast anslag)

Recessionen kommer att leda till att kommuninvånarna inte längre får basservice på lika villkor som de har rätt till. Bl.a. Kommunförbundet har sett det som viktigt att statsandelarna till kommunerna höjs i höst med 100 miljoner euro för i år. Då underlättas kommunernas ekonomiska misär samtidigt som den allt viktigare basservicen under recessionen garanteras och trycket på att höja kommunalskatten minskar.

Regeringen är blind för kommunernas och deras invånares nöd och är inte redo att höja statsandelarna. Därför kommer många kommuner redan i höst att hamna i en ond cirkel av nedskärningar, som riskerar människornas grundläggande fri- och rättigheter. Som stöd till de värst utsatta kommunerna bör finansieringsunderstöden enligt prövning höjas med 50 miljoner redan i år.

Hänvisning: TBM 27/2009 rd av Sirnö.

Vi föreslår därför

att moment 28.90.32 ökas med 50 000 000 euro.

Huvudtitel 29**UNDERVISNINGSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE****20. Yrkesutbildning**

30. Statsandel och statsunderstöd för yrkesutbildningens driftskostnader (förslagsanslag)

Med hänsyn till det ekonomiska läget kan anslaget inte anses vara adekvat. Det är befogat att öka antalet studerande.

Hänvisning: TBM 29/2009 rd av Sirnö.

Vi föreslår därför

att moment 29.20.30 ökas med 18 000 000 euro för att öka antalet studerande i den grundläggande yrkesutbildningen.

30. Yrkesinriktad tilläggsutbildning och fritt bildningsarbete

32. Statsandel och statsunderstöd för läroavtalsutbildning (förslagsanslag)

Läroavtalsutbildningen är ett smidigt sätt att skaffa sig yrkeskompetens och avlägga en grundexamen eller en yrkes- eller specialyrkesexamen vid sidan av arbetet. Utbildningen lämpar sig för både unga och lite äldre. Speciellt

viktig är den som väg ut i arbetslivet för de unga som har svårt att avlägga en yrkesexamen på läroanstalt. För långtidsarbetslösa kan läroavtalsutbildning vara den enda vägen ut i arbetslivet.

Omkring 90 procent av dem som gått på läroavtalsutbildning får arbete. Den är effektiv också ur arbetsgivarens synvinkel: ett företag kan snabbt lära upp människor för exakt de uppgifter där det behövs extra arbetskraft. Dessutom är läroavtalsutbildningen en beprövad metod för att föra vidare så kallad tyst know-how på arbetsplatsen.

Motiveringen till momentet måste ändras så att maximiantalet läroavtalsstuderande i yrkesinriktad tilläggsutbildning är 29 200 år 2009.

Hänvisning: TBM 31/2009 rd av Sirnö.

Vi föreslår därför

att moment 29.30.32 ökas med 5 000 000 euro för läroavtalsutbildning.

50. Undervisning och forskning vid universitet

01. Universitetens omkostnader (reservationsanslag 2 år)

Vårt universitetsnät står inför stora omvälvningar. Och samtidigt ställer den allt hårdare globala konkurrensen nya kvalitativa och kvantitativa krav på universiteten. En ständigt underdimensionerad finansiering hindrar dessvärre våra högskolor från att sälla sig till toppuniversiteten i världen.

Hänvisning: TBM 32/2009 rd av Sirnö.

Vi föreslår därför

att moment 29.50.01 ökas med 27 000 000 euro för universitetens basfinansiering.

Huvudtitel 31

KOMMUNIKATIONSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

10. Trafiknätet

21. Basväghållningen (reservationsanslag 2 år)

Ju mer trafiken ökar, desto kraftigare sjunker vägnätets servicekapacitet; på grund av de nedskurna anslagen för basväghållning är vägnätet ställvis redan i oroväckande dåligt skick. Inte minst har det sekundära vägnätet blivit lidande av de otillräckliga anslagen och förfallet är ställvis stort.

Väginvesteringar har en stimulerande effekt vid en ekonomisk lågkonjunktur och det talar för mer anslag.

Hänvisning: TBM 36/2009 rd av Kuoppa.

Vi föreslår därför

att moment 35.10.21 ökas med 50 000 000 euro för basväghållning och förbättringsprojekt.

22. Basbanhållningen (reservationsanslag 2 år)

För att dämpa klimatförändringen krävs det att utsläppen av växthusgaser reduceras betydligt. Därför bör en större andel av trafiken bestå av spår- och kollektivtrafik. Spårtrafiken är ingen nersmutsare utan står för en hållbar utveckling eftersom den är en energisnål och säker trafikform. De medel som reserverats för ombyggnadsprojekt och reinvesteringar har minskat betydligt detta decennium.

Hänvisning: TBM 51/2009 rd av Kuoppa.

Vi föreslår därför

att moment 31.10.22 ökas med 50 000 000 euro för basbanhållning.

Huvudtitel 32

ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIETS
FÖRVALTNINGSOMRÅDE30. Sysselsättnings- och företagsamhetspoli-
tik

51. Sysselsättnings- och utbildningsåtgärder samt speciella åtgärder (fast anslag)

Antalet unga arbetslösa och den ökande långtidsarbetslösheten väcker oro. De arbetslösa är nu praktiskt taget uppe i över 300 000, eftersom också permitterade är arbetslösa arbetssökande. Regeringen har inte alls motverkat den ökande arbetslösheten med tillräckligt hård hand. Tillskotten i den andra tilläggsbudgeten räcker inte ens till för att stoppa ökningen.

Hänvisning: TBM 67/2009 rd av Kuoppa.

Vi föreslår därför

att moment 32.30.51 ökas med 20 000 000 euro.

64. Överföringsutgifter för investeringar i sysselsättningsfrämjande syfte (förslagsanslag)

Regeringen föreslår inga tilläggsanslag för sysselsättningsfrämjande investeringar, bara utökade fullmakter som efterfinansiering. Det ekonomiska läget är stramt i kommunerna, som därför inte fullt ut kan dra nytta av efterfinansieringsmodellen för att motverka arbetslösheten. Ekonomin på orter med strukturomvandlingar är exceptionellt åtstramad eftersom arbetstillfällen går förlorade. Därför måste anslagen också utökas markant utöver fullmakterna.

Hänvisning: TBM 68/2009 rd av Kuoppa.

Vi föreslår därför

att moment 32.30.64 ökas med 15 000 000 euro.

60. Energipolitik

40. Energistöd (förslagsanslag)

Vi anser att det är motiverat att öka energistödet.

Vi föreslår därför

att moment 32.60.40 ökas med 10 000 000 euro och att fullmakten samtidigt höjs till 108 000 000 euro.

Huvudtitel 33

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSMINISTERIETS
FÖRVALTNINGSOMRÅDE

01. Förvaltning

03. Omkostnader för besvärsnämnden för social trygghet (reservationsanslag 2 år)

För närvarande är besvärsnämnden för social trygghet överbelastad med fler än 30 000 besvär. Den genomsnittliga behandlingstiden är mer än 15 månader. Ändå är det i högsta grad fråga om människors grundläggande fri- och rättigheter, rätten till försörjning och hälsa.

Hänvisning: TBM 72/2009 rd av Sirnö.

Vi föreslår därför

att moment 33.01.03 ökas med 2 000 000 euro för att avarbeta ärendebalansen vid besvärsnämnden för social trygghet.

20. Utkomstskydd för arbetslösa

52. Arbetsmarknadsstöd (förslagsanslag)

Arbetslöshetsersättningarna är för små för att räcka till försörjning. Att höja dem väsentligt är det mest effektiva sättet att stimulera efterfrågan på hemmaplan i det rådande läget.

Vi föreslår därför

att moment 33.20.52 ökas med 45 000 000 euro för budgetbaserad höjning av arbetsmarknadsstödet till 700 euro i månaden från och med den 1 november 2009.

40. Pensioner

60. Statens andel i de utgifter som föranleds av folkpensionslagen (förslagsanslag)

Den lägsta försörjningsnivån bör höjas till 700 euro i månaden. Det är rättvist för de berörda själva. Samtidigt är det ett effektivt sätt att öka efterfrågan inom den inhemska konsumtionen.

Vi föreslår därför

att moment 33.40.60 ökas med 126 000 000 euro för en budgetbaserad höjning av folkpensionen till 700 euro i månaden.

60. Av kommunerna anordnad social- och hälsovård

35. Statsandel till kommunerna för kostnader i anslutning till det grundläggande utkomstskyddet (förslagsanslag)

Finland är rikare än någonsin. Ett oroväckande faktum är att de som lever på de minsta inkomsterna inte ser skymten av detta välstånd.

Barnbidrag betalas till familjerna som kompensation för att de fostrar barn. Barnbidraget är inte kopplat till index och därför måste fattiga familjer ty sig till utkomststöd när bidragets värde minskar i reella termer. Kriterierna för utkomststödet grunddel ändrades den 1 januari 1994 så att barnbidragen räknas in i familjens inkomster när utkomststödet fastställs. I praktiken dras eventuella höjningar av barnbidraget alltid av från utkomststödet. Det står i bjärt kontrast till vad som sägs i regeringsprogrammet om att minska fattigdomen bland barn.

Barnbidraget måste förvandlas till privilegierad inkomst som inte drar ner på utkomststödet

till familjen. Annars gör de små förbättringarna i barnbidraget under de senaste åren ingenting för att hjälpa upp situationen för de familjer som har det allra svårast. Om detta tillämpas på alla barnfamiljer som får utkomststöd betyder det en merkostnad om högst 35 miljoner euro per år för staten. Vi har väckt en lagmotion om detta.

Utkomststödet är ett ekonomiskt sistahandsstöd inom socialvården som ska trygga en persons och familjs försörjning och hjälpa dem att klara sig på egen hand. Utkomststödet tryggar minst en nödvändig försörjning för att en person eller familj ska kunna leva ett människovärdigt liv. Levnadskostnaderna har på senare tid gått upp avsevärt, men utkomststödet har inte justerats i motsvarande mån. Utkomststödet är för lågt och med nuvarande storlek motsvarar det inte förväntningarna om att det ska kunna trygga försörjningen och hjälpa mottagaren att klara sig på egen hand. Stödets grunddel är 399,10 euro för en ensamboende och ensamförälder. Det bör höjas till 700 euro.

Hänvisning: TBM 78/2009 rd av Sirnö.

Vi föreslår därför

att moment 33.60.35 ökas med 22 000 000 euro och att det i motiveringen till momentet skrivs in att 9 000 000 euro av anslaget avsätts för att budgetbaserat ändra grunderna för att bevilja utkomststöd när det gäller barnbidrag och 30 000 000 euro för budgetbaserad höjning av utkomststödet grunddel till 700 euro i månaden.

Huvudtitel 35

MILJÖMINISTERIETS FÖRVALTNINGS-OMRÅDE

10. Miljö- och naturvård

77. Miljövårdsarbeten (reservationsanslag 3 år)

Anslaget är för litet, anser vi. Anslagen för miljövårdsarbeten har fortsatt varit underdimensio-

nerade och det finns gott om färdiga planer som väntar på finansiering. Miljövårdsarbetena sys-selsätter människor och är fördelade på olika håll i landet, så de inverkar positivt på sysselsätt-ningen och förbättrar samtidigt tillståndet i mil-jön.

Vi föreslår därför

*att moment 35.10.77 ökas med
7 000 000 euro för att bygga matarled-
ningar för avlopp.*

20. Samhällen, byggande och boende

60. Överföring till statens bostadsfond

Boendekostnaderna kräver uppmärksamhet. De kommer att stiga till följd av propositionen om att höja fastighetsskatten. Dessutom har det framförts krav på att markant höja fastighets-skatten de kommande åren.

Således föreslår vi följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande

*Riksdagen förutsätter att regeringen inom
kort tidtar åtgärder för att få de stigande
boendekostnaderna under kontroll.*

Helsingfors den 6 oktober 2009

Mikko Kuoppa /vänst
Minna Sirnö /vänst

RESERVATION 3 /kd

Allmän motivering

I den andra tilläggsbudgeten för 2009 räknar regeringen med att det världsekonomiska läget fortfarande kommer att vara osäkert, men tilläggsbudgeten är upprättad i en försiktigt optimistisk anda. Vid sidan av den försiktiga optimismen bör man dock komma ihåg att bnp förutspås krympa med 6—7 procent i år i Finland.

I denna svåra tid för företagarna är det viktigt att ge dem allt stöd de behöver. Sådant stöd får företagare och blivande företagare av bl.a. Suomen Yrityskummit ry som agerar samtalspartner när de vill utveckla sina idéer. Erfarenheterna av att anlita företagsfaddrar har varit goda. Det ekonomiska läget slår hårt mot de unga och allt fler av dem drabbas av arbetslöshet. I framtiden kan dagens ungdomsarbetslöshet medföra också en del andra kostnader för staten om unga människor blir utslagna. Så det är av största vikt att arbetslösheten bland unga åtgärdas.

En fråga som vi riksdagsledamöter har lyft fram i många år är att anslaget till basväghållningen är för litet. God basväghållning är till nytta för hela samhället samtidigt som sysselsättningen påverkas positivt. Vägunderhållet är dessutom en fråga om Destias framtid eftersom bolaget har hand om våra trafikleder. I dagsläget ägs Destia helt och hållet av staten, men regeringen vill få fullmakt att minska ägandet ända ner till noll och ingenting. I den andra tilläggsbudgeten för 2009 föreslår regeringen att riksdagen beviljar fullmakt att avstå från statens innehav i Destia Ab. Bolaget arbetar inom en bransch där den utbredda konkurrensen är en fördel för den offentliga sektorn. Om staten avstår från sitt innehav kan konsekvensen vara att Destia Ab övertas av något finländskt eller internationellt storbolag. Då blir sektorn centraliserad, och det minskar konkurrensen och ökar kostnaderna för samhället.

I tilläggsbudgetpropositionen sägs det att försäljningsfullmakten bara ska användas till före-

tagsomstrukturering. Regeringen understryker att Destia inte ska säljas. Men det är ingen juridiskt bindande text, utan den sittande eller en kommande regering kan göra sig av med Destia, om den eventuellt antas. Följaktligen är det bättre att försäljningsfullmakterna beviljas så att statens innehav i Destia ska vara minst 50 procent.

I tilläggsbudgetpropositionen bör man också se till att den mänskliga aspekten beaktas i mottagningen av flyktingar och asylsökande. Det ligger i allas intresse att de mycket utdragna väntetiderna förkortas.

Detaljmotivering

ANSLAG

Huvudtitel 23

STATSRÅDETS KANSLI

10. Ägarstyrningen

Regeringen vill ha fullmakt att sälja Destia Ab, Raskone Ab och Labtium Oy så att statens innehav i bolagen sjunker till noll.

Behovet av extra fullmakter motiveras med företagsomstruktureringar och beträffande Raskone Ab och Labtium Oy är det sannolikt befogat. Däremot kan det med hänvisning till den andra avvikande meningen i ekonomiutskottets utlåtande EkUU 22/2009 rd inte anses ändamålsenligt att sänka innehavet i Destia Ab ända ner till noll.

Följaktligen föreslår jag

att riksdagen beviljar fullmakt att sälja innehavet i Destia Ab beviljas så att staten behåller minst 50 procent av sitt innehav och sin rösträtt i bolaget.

Huvudtitel 26**INRIKESMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE****40. Invandring**

02. Statens åtgärder för mottagande av flyktingar och asylsökande (förslagsanslag)

I fjol kom det drygt 4 000 asylsökande till Finland. Det är betydligt fler än året innan och i år kan det bli ännu fler. De långa handläggningstiderna ligger inte i någons intresse så ett extra anslag under moment 26.40.02 skulle underlätta inte bara för Finland utan också för de asylsökande.

Hela den tid som asylfrågan utreds vistas de asylsökande vanligen på någon förläggning och får tillfällig inkvartering. Det vore mänskligare mot dem om asylprocessen avgörs snabbare, och samtidigt sparar man in en hel del kostnader. Som det är nu måste de asylsökande leva i ovisshet om sin framtid och invänta besked orimligt länge.

Följaktligen föreslår jag

att moment 26.40.02 ökas med 500 000 euro för att snabba upp handläggningen av flykting- och asylärenden.

Huvudtitel 31**KOMMUNIKATIONSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE****10. Trafiknätet**

21. Basväghållningen (reservationsanslag 2 år)

I budgeten för 2009 avsattes det mindre medel för underhåll och reparation av landsvägar än i budgeten för 2008. Det är emellertid problematiskt att spara in på basväghållningen för det har många nackdelar. Underhållet och skötseln av det sekundära vägnätet kommer att bli lidande.

Den höjda kostnadsnivån ställer till med ytterligare problem. De sekundära vägarna är en viktig del av vägnätet. De är till nytta för en stor del av befolkningen, men också för näringslivet. I synnerhet virkestransporterna blir lidande. Och trafiksäkerheten riskeras allt mer på grund av vägarnas dåliga skick. I själva verket har cheferna för alla vägdistrikt gått ut med en signal om att deras distrikt behöver mer pengar, inte minst för att trygga de belagda vägarna och broarna.

Anslaget för basväghållning bör ökas med 3 000 000 euro. Det här tillskottet säkerställer ett skäligt vägunderhåll.

Följaktligen föreslår jag

att moment 31.10.21 ökas med 3 000 000 euro för basväghållningen.

Huvudtitel 32**ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE****20. Innovationspolitik**

41. Statsunderstöd till vissa sammanslutningar och organisationer för främjande av näringspolitiken (reservationsanslag 3 år)

Suomen Yrityskummit ry står till tjänst med samtalspartner när företagare och blivande företagare vill utveckla sina idéer. Företagsfaddrarna ser saker och ting utifrån och kan därför erbjuda lösningar och idéer som hjälper företagen framåt. Föreningen har tillgång till över 700 företagsfaddrar. Det är både före detta och fortfarande aktiva företagare, företagsledare och näringslivsexperter som ger sin tid och sin kompetens för att utveckla näringsverksamheten i företag och kommuner.

De drivs av att de vill se andra företagare lyckas. Erfarenheterna av företagsfaddrar har varit positiva och inte minst i det rådande ekonomiska läget finns det en ständigt ökande efterfrågan på mentorer av den här typen. Det vore enbart positivt för företagsamheten om Suomen

Yrityskummit ry kunde bredda och utvidga sin verksamhet. Det förutsätter i sin tur en mer stabil ekonomisk grund för föreningen. Därför bör staten stödja föreningen med 100 000 euro.

Med stöd av det som anförs ovan och med hänvisning till tilläggsbudgetmotion TBM 63/2009 rd föreslår jag

att moment 32.20.41 ökas med 100 000 euro till stöd för Suomen Yrityskummit ry.

30. Sysselsättnings- och företagsamhetspolitik

51. Sysselsättnings- och utbildningsåtgärder samt speciella åtgärder (fast anslag)

Arbetslösheten ökar kraftigt. Ungdomsarbetslösheten har ökat och ökar fortfarande relativt sett mycket snabbare än arbetslösheten i stort. Också relativt kortvarig arbetslöshet är ett hot mot de ungas möjligheter att hantera sitt liv och en del av dem riskerar att bli långvarigt margina-

liserade. Den stora ungdomsarbetslösheten är ett mycket allvarligt problem med konsekvenser långt in i framtiden.

Den andra tilläggsbudgeten som regeringen betraktar som en tilläggsbudget för sysselsättning har alltför få åtgärder och för små anslag för att motverka arbetslöshet bland unga. Det så kallade långa momentet där regeringen skar ner anslaget i ordinarie budgeten för 2009 står inte ens med den första och den andra tilläggsbudgeten i rätt proportion till den mycket oroväckande utvecklingen i arbetslösheten. I den andra tilläggsbudgeten måste anslaget till sysselsättnings- och utbildningsåtgärder samt speciella åtgärder ökas med åtta miljoner euro och ökningen ska gå till att hjälpa upp sysselsättningen bland unga.

Med stöd av det som anförs ovan och med hänvisning till tilläggsbudgetmotion TBM 65/2009 rd föreslår jag

att moment 32.30.51 ökas med 8 000 000 euro för att hjälpa upp sysselsättningen bland unga.

Helsingfors den 6 oktober 2009

Bjarne Kallis /kd